
Kardiologie má stále novější, ale také dražší metody

Kardiologie má stále novější, ale také dražší metody

Roztáhnout cévy - to je jedna z možností, jak výrazně prodloužit život pacientům, kteří je mají zúžené nebo uzavřené. Používají se k tomu balónkové katétry a stenty. Tato, na konci minulého století tak převratná novinka, se stále zdokonaluje. Nejnovější technologie je vyhrazena ale jen těm nejkomplicovanějším případům.

Kardiologie má stále novější, ale také dražší metody

V šedesátých letech minulého století proděla kardiologie velké změny. Lékaři přišli na to, jak roztáhnout cévy. Buď tím, že do nich zavedou hadičku (katétr) s balónkem a zjednodušeně řečeno je roztáhnou - tento výkon se nazývá balónková angioplastika. U řady nemocných dochází již velmi brzy k tomu, že se céva vlastní pružností znovu zužuje. V těchto případech je vhodné do cévy katétrelem zavést stent, tenkou trubičku, která udrží cévu roztaženou. To už lékaři umějí zhruba dvacet let. V dnešní době je to ne snad zcela banální, ale poměrně běžný zákrok.

S postupem času se ale zjistilo, že ani toto řešení není ideální. Zhruba ve třiceti procentech případů se totiž céva v místě, kde je stent, znova zúží. Takovému stavu se říká restenóza a u poloviny pacientů je potřeba další operace, v krajním případě dokonce bypass, čili přemostění postižené tepny. Takový zákrok je již pro pacienta náročnější. Druhá polovina pacientů žije i s takovým postižením, ale musí většinou užívat léky (například nitroglycerin).

K tomu, aby se céva znovu neuzavírala, je výhodné použít nové stenty uvolňující látky, které tomu zabrání. V současné době jsou na českém trhu dva druhy stentů, které to dokáží. To byl také důvod, proč tato problematika zhruba před rokem rozvířila hladiny veřejného mínění. Na použití takzvaných potahovaných stentů (tedy uvolňujících léčebnou látku) má totiž podle největší pojišťovny v zemi nárok jen malá část pacientů. A situace se ani za rok nezměnila. "Odborná společnost o tom stále především s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou jedná, ale zatím bez úspěchu," vysvětluje Ladislav Groch z Fakultní nemocnice u Svaté Anny v Brně.

U kterých nemocných je použití potahovaných stentů vhodné? Jsou to především diabetici, kteří jsou léčeni inzulinem. U nich je totiž riziko rozvoje komplikací a restenózy největší.

Je třeba ale vědět, že ani potahované stenty nejsou úplně dokonalé. V počátcích jejich užívání to tak sice vypadalo, díky jejich vlastnostem se ale lékaři začali pouštět do záchrany stále tenčích a poškozenějších cév. V současné době je riziko opakovaného zúžení cévy při použití běžného stentu 15 až 30 procent. V případě potahovaných stentů pak čtyři až deset procent.

Podle pokynů Všeobecné zdravotní pojišťovny může potahované stenty dostat pět procent pacientů - ovšem jen z toho počtu, který byl proveden v roce 2001. Tehdy bylo použito 890 "obyčejných" stentů na jeden milión obyvatel. V současné době se používá zhruba dvojnásobné množství stentů - přibližně 1600 stentů na milión obyvatel. Z toho vyplývá, že po schválení revizním lékařem je dostane 2,4 procenta ošetřených pacientů. A to považuje Ladislav Groch za nedostačující. Celoevropský průměr je totiž 15 procent. Rozdíly jsou ale přitom značné. Například v Portugalsku je to 63 procent, v Rakousku 20 procent.

Mluvčí Všeobecné zdravotní pojišťovny Jiří Suttner ale říká, že informace o celoevropském průměru je zavádějící, protože mnohé státy sice používají větší procento potahovaných stentů, nicméně celkový počet angioplastik je výrazně nižší. VZP podle něj hradí v této republice nejvíce stentů, včetně potahovaných. Například vloni částkou přesahující jednu miliardu korun.

O tom, zda bude používáno ještě více potahovaných stentů, je podle mluvčího třeba vést otevřenou a odbornou diskusi a ta v podstatě probíhá. Na základě jejich výsledků je VZP připravena pravidla změnit. "V současné době navíc není problém používat potahované stenty v rámci paušálních plateb lůžkovým zdravotnickým zařízením," vysvětluje Jiří Suttner. To znamená, že nemocnice pokrývá náklady na zákrok z paušálu, který má na celé zařízení, a nemusí tedy žádat o svolení revizního lékaře.

Ředitel Zdravotní pojišťovny Metal Aliance Vladimír Kothera jako důležitá vidí jednání mezi poskytovateli léčby, pojišťovnami a také výrobci a dovozci materiálu. Kampaň, kterou právě posledně zmiňovaní rozvíjejí, je podle něho do jisté míry dána i tím, že potřebují dostat tyto materiály na český trh. Vladimír Kothera nicméně nepochybuje, že potahované stenty by mělo "dostávat" více pacientů než v současné době.

[*]

Slovník nejčastěji používaných termínů:

Angioplastika

Léčebný výkon u ischemické choroby srdeční - roztažení cévy balónkovým katétrem, většinou následované zavedením stentu. Používá se tehdy, kdy je zúžena některá z věnčitých tepen. Provádí se v lokálním znecitlivění. Pokud vše probíhá v pořádku, pacient zůstává v nemocnici do druhého dne.

Věničtá tepna

Zajišťuje průtok krve do srdce.

Katétr

Malá úzká pružná trubička, kterou lze zavést do cévy nejčastěji z oblasti třísel. Lékař touto cévkou manipuluje a její pohyb a stav tepny sleduje na rentgenu.

Katetrizace

Katétrem se do těla dostane balónek a díky vysokému tlaku roztáhne cévu.

Stent

Umisťuje se do cévy, pokud nestačí její roztažení a znova by se ucplala. Je to malá trubička o délce několika centimetrů a průměru několika milimetrů. Její stěny mají strukturu pletiva. Je vyrobena z nerezavějícího kovu. Stent se zavádí nasazený na balónkovém katéttru, jeho pomocí se umístí do zúžené cévy. Při roztažení balónku, který je na konci katéttru, se stent přitlačí ke stěně tepny, v tomto místě pak po odstranění balónku zůstává a drží tepnu rozšířenou.

Restenóza

Opakované uzavření nebo zúžení tepny, která již byla léčena.

Potahovaný stent

Vypadá stejně jako běžný stent, ale uvolňuje kontinuálně (po dobu jednoho měsíce - déle není třeba) do stěny cévy lék, který zabraňuje jejímu opětovnému ucpaní.

Markéta Grosmanová